

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 6Csp/77/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8322202311
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kurucová
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2023:8322202311.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudkyňou JUDr. Janou Kurucovou v spore žalobcu S. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. Q. S. Č.. XXX, zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, Svidník proti žalovanému Profi Credit Slovakia, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom Kubáňho 16, Bratislava, IČO: 47 233 516 o primerané finančné zadostučinenie takto

rozhodol:

I. Žalovaný je povinný uhradiť žalobcovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 50,-- eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietla.

III. Priznáva žalobcovi vo vzťahu k žalovanému právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy s tým, že o výške trov bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

odôvodnenie:

1. Žalobca podal dňa 15.07.2022 na tunajší súd žalobu, ktorou žiadal, aby žalovaný bol zaviazaný uhradiť mu primerané finančné zadostučinenie vo výške 210,38 eur a nahradiť trovy konania.

Podanú žalobu odôvodnil tým, že v konaní vedenom na Okresnom súde Humenné pod spis. zn. 21Csp/33/2019 bol ako žalobca v postavení spotrebiteľa úspešný v uplatňovaní svojho práva, lebo rozsudkom z 23.03.2021 v spojení s opravným uznesením a rozsudkom Krajského súdu v Prešove mu bolo priznané bezdôvodné obohatenie vo výške 210,38 eur s príslušným úrokom z omeškania.

Poukázal na odôvodnenie príslušného rozsudku a uviedol, že podľa § 3 ods. 5 (3) veta zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva, alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom zodpovedná.

2. V odôvodnení podanej žaloby uviedol, že si uplatňuje primerané finančné zadostučinenie za porušenie jeho spotrebiteľských práv, ktoré bol nútený brániť v základom konaní. Toto zadostučinenie má sankčnú a odradzujúcu funkciu, aby sa dodávateľ nedopúšťal recidívy. Zároveň má aj funkciu relokárnu, ktorá predstavuje obohatenie spotrebiteľa vo výške priznaného primeraného zadostučinenia proti dodávateľovi za to, že spotrebiteľ podstúpil súdne konanie, v ktorom bol úspešný. Slovo primeraný má viacero synonym a jedným z nich je aj slovo spravodlivý. Primerané finančné zadostučinenie preto nemôže mať len symbolický význam, lebo nemôže byť primeraným, ani spravodlivým. Ak má reálne plniť svoj účel, tak musí byť priznané v takej výške, aby mala nielen deklarovanú sankčnú, odradzujúcu a relokárnu funkciu, ale aby mala tieto funkcie aj možnosť reálne splňať.

Žiadal, aby mu primerané finančné zadosťučinenie bolo priznané vo výške 210,38 eur, lebo v takomto rozsahu sa domohol svojho práva v základnom konaní. Zároveň bolo preukázané, že žalovaný sa na jeho úkor v takomto rozsahu obohatil.

3. Žalovaný sa k žalobe vyjadril tak, že uplatňovaný nárok čo do základu, aj čo do výšky popiera a namieta tiež jeho premlčanie. Žaloba neobsahuje označenie takých skutkových okolností, ktoré by odôvodňovali základ nároku a jeho výšku. Ide o skutkovo a právne neodôvodnenú požiadavku. Žalobca neuplatňuje primerané finančné zadosťučinenie na základe konkrétnych, označených a preukázaných aspektov nemajetkového charakteru.

Tvrdil, že primerané finančné zadosťučinenie objektívne nemá sankčný charakter, lebo ide o súkromnoprávny inštitút občianskoprávneho charakteru, ktorý nemôže plniť funkciu sankcie. Zadosťučinenie je chápané ako forma náhrady ujmy v nemajetkovej oblasti. Podaná žaloba však neobsahuje žiadne tvrdenia, ktorými by sa v žalobe odôvodňovala suma finančného zadosťučinenia. Neobsahuje rovnako tak žiadne skutkové tvrdenia, na základe ktorých by uplatňovaný nárok bol osvedčený. V podanej žalobe sa nepreukazuje ani len to, v čom je suma 210,38 eur primeranou požiadavkou. Takéto vymedzenie odporuje finančnému zadosťučineniu ako satisfakcii, keďže sa nevymedzuje za čo konkrétne by sa satisfakcia mala priznať. Rovnako zo žaloby nevyplývajú ani skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné usudzovať, či je splnená podmienka primeranosti.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení namietol premlčanie uplatneného nároku, lebo konanie vedené pod spis. zn. 21Csp/33/2019 začalo doručením žaloby na súd dňa 25.02.2019. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR spis. zn. 6Cdo/127/2017 podľa ktorého pre úspešné uplatnenie tohto nároku zákon nevyžaduje, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a ani to, aby žalobcovia preukázali existenciu a výšku vzniknutej ujmy. Uvedený právny názor NS SR prijal v spore, v ktorom si žalobcovia (v postavení spotrebiteľov) uplatnili právo na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia súčasne s návrhom na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Teda obrana žalobcu o možnosti uplatňovať nárok až po skončení nejakého predchádzajúceho konania je vylúčená. Poukázal na rozhodnutie prvoinštančného i odvolacieho súdu, ktoré predchádzali vydaniu rozhodnutia vo veci NS SR spis. zn. 6Cdo/127/2017 a ktoré popierajú domnienky o tom, že právo na primerané finančné zadosťučinenie je možné uplatňovať až po právoplatnom skončení predchádzajúceho sporového konania. Na jednu z dovolacích otázok odpovedal NS SR v rozsudku 6Cdo/127/2017 tak, že: „Pre úspešné uplatnenie tohto nároku zákon nevyžaduje, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a ani to, aby žalobcovia preukazovali existenciu a výšku vzniknutej ujmy.“ Čiže NS SR, ani sudy nižšieho stupňa nezamietli žalobu spotrebiteľov o finančné zadosťučinenie ako podanú predčasne preto, lebo by najskôr malo prebehnúť samostatné konanie o určenie neprijateľnej podmienky a rozhodnutie o tom by sa muselo stať právoplatné a vykonateľné.

Žalovaný poukázal na ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka, ako aj rozhodnutie NS SR spis. zn. 4Cdo/146/2008 z 31.07.2008, podľa ktorého „pre všeobecnú premlčaciu dobu platí, že začína plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo - objektívne posudzované - vykonať po prvý raz. Týmto dňom je zásadne deň, keď právo bolo možné dôvodne vykonať podaním návrhu (žaloby) na súde, alebo u rozhodcovského orgánu, t. j. keď sa právo stalo nárokom (actio nata). Nie je rozhodné, z akého dôvodu, či subjektívneho, alebo objektívneho tak veriteľ neurobil.“

Ak teda Najvyšší súd definoval podmienky, za ktorých možno uplatniť právo na primerané finančné zadosťučinenie a výslovne uviedol, že žiadny predchádzajúci spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom nemusí prebiehať, potom okamih, kedy sa právo na primerané finančné zadosťučinenie mohlo prvýkrát vykonať sa logicky nemôže viazať na skončenie nejakého konania.

Žalovaný preto žiadal podanú žalobu v celom rozsahu zamietnuť a priznať mu náhradu trov konania.

5. Žalobca sa k vyjadreniu žalovaného vyjadril tak, že uplatnená suma primeraného finančného zadosťučinenia zodpovedá výške priznaného bezdôvodného obohatenia v konaní 21Csp/33/2019. Z uvedeného rozsudku zároveň jednoznačne vyplýva, že v právnom vzťahu založenom zmluvou uzatvorenou medzi stranami sporu dňa 21.12.2011 došlo k porušeniu noriem spotrebiteľského práva.

Keďže žalobca na súde ako spotrebiteľ uplatnil úspešne porušenie práva, naplnil hypotézu právnej normy uvedenej v § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa.

Za nesprávnu považoval aj vznesenú námietku premlčania z dôvodu, že od podania žaloby v základom konaní uplynuli 3 roky. Nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia je v zmysle § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa späť s úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom v podobe právoplatného rozhodnutia súdu. Preto až moment „úspešného uplatnenia“ je *conditio sine qua non* pre súdne uplatnenie tohto nároku. Poukázal v tomto smere na rozsudok Krajského súdu v Prešove č. kon. 2Co/137/2016-71 z 24.05.2017, v ktorom krajský súd konštatoval, že nadobudnutím právoplatnosti rozsudku Okresného súdu Svidník z 17.04.2014 č. kon. 7C/66/2012 začala plynúť premlčacia lehota na uplatnenie primeraného finančného zadosťučinenia.

Za vytrhnutý z kontextu odôvodnenia rozhodnutia NS SR spis. zn. 6Cdo/127/2017 považuje záver žalovaného, že spotrebiteľ je povinný už v základom konaní uplatňovať nárok na primerané finančné zadosťučinenie s poukazom na plynutie premlčacej lehoty. Je zrejme, že Najvyšší súd sa v označenom prípade vôbec nezaoberal posúdením námietky premlčania. Ak žalovaný odkazuje na 4. dovolaciu otázku, tak jej závery si vykladá svojvoľne a neprimerane, extenzívne.

Žalobca zároveň uviedol, že uplatnenú výšku primeraného finančného zadosťučinenia požaduje za adekvátnu, lebo má byť satisfakciou, má primäť dodávateľa k tomu, aby sa nedopúšťal recidívy a odradiť ho od porušovania práv spotrebiteľov. Neschopnosť spotrebiteľov brániť svoje práva nemôže byť legálnym zdrojom ziskov obchodníkov, poškodzujúc v konečnom dôsledku celú spoločnosť. K samotnej výške primeraného finančného zadosťučinenia poukázal žalobca na viaceré rozsudky Krajského súdu v Prešove, ktoré potvrdzujú trend rozhodovacej praxi tak, že prevažujú rozhodnutia, v ktorých súdy priznali primerané finančné zadosťučinenie vo výške v akej bola v súvislosti s obohatením sa dodávateľa, alebo v súvislosti so snahou dodávateľa bezdôvodne sa na úkor spotrebiteľov obohatiť uplatnená.

6. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s rozsudkami vydanými v konaní Okresného súdu v Humenné spis. zn. 21Csp/33/2019, vypočul žalobcu, oboznámil sa s vyjadreniami strán sporu a zistil nasledovný skutkový stav.

7. Mal za preukázané, že v konaní vedenom na tunajšom súde pod spis. zn. 21Csp/33/2019 bol dňa 09.07.2019 vyhlásený rozsudok medzi žalobcom S. X., bytom F. Q. S. Č.. XXX a žalovaným spoločnosťou Profi Credit Slovakia, s. r. o. tak, že žalovaný bol zaviazaný uhradiť žalobcovi 210,38 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % z tejto sumy od 27.03.2019 do zaplataenia a zároveň súd určil, že zmluvné podmienky žalovaného v zmluve o revolvingovom úvere z 21.12.2011 uvedené v čl. 8, bod 8.1 a 8.4 sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami.

Krajský súd v Prešove uznesením č. kon. 13Cocsp/6/2020-104 z 03.11.2020 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 210,38 eur a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Súd prvej inštancie následne rozhodol rozsudkom č. kon. 21Csp/33/2019-127 z 23.03.2021 a to tak, že zaviazal žalovaného uhradiť žalobcovi 210,38 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy od 28.03.2020 do zaplataenia a priznal nárok na náhradu trov konania.

Následne dňa 14.09.2021 bolo vydané opravné uznesenie č. kon. 21Csp/33/2019-159, ktorým súd opravil výrok hore citovaného rozsudku v časti priznania úroku z omeškania vo výške 5 % zo sumy 210,38 eur tak, že tejto úrok bol priznaný od 28.03.2019.

Krajský súd v Prešove rozsudkom č. kon. 13Cocsp/43/2021-168 z 16.02.2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

Rozsudok okresného súdu Humenné spis. zn. 21Csp/33/2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove spis. zn. 13Cocsp/43/2021 a spolu s opravným uznesením nadobudol právoplatnosť dňa 22.02.2022.

Z odôvodnenia hore citovaného rozsudku prvoinštančného súdu vyplýva, že zistil, že nedošlo k platne uzatvorenej zmluve o spotrebiteľských úveroch a to z dôvodu rozdielnych údajov uvedených v bode 5. a 6. tejto zmluvy, nadväznosti na § 43 Občianskeho zákonníka. Konštatoval, že v takom prípade má žalovaný ako veriteľ nárok len na bezdôvodné obohatenie, a teda na skutočne poskytnutú sumu žalobcovi ako dlžníkovi po odpočítaní vrátených úhrad zo strany žalobcu ako dlžníka. Preto zaviazal žalovaného vyplatiť žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 210,38 eur.

8. Žalobca vo svojej výpovedi pred súdom uviedol, že v minulosti mal so žalovaným uzatvorenú zmluvu, na základe ktorej mu bol poskytnutý úver. On tento úver splácal, ale aj napriek tomu mu chodil upomienky a žalovaný od neho chcel viac a viac peňazí. Preto vyhľadal pomoc a Združenie na ochranu občana a spotrebiteľa HOOS zaňho podalo žalobu na súd. Keďže bolo preukázané, že poskytnutý úver už preplatiť, bola mu priznaná suma 210,38 eur, ktorú mu žalovaný doposiaľ nezaplatil.

Uviedol, že mal určité náklady s tým, že musel vyhľadať právnu pomoc a chodiť na súd. Bolo mu nepríjemné, že mu chodili listové zásielky a keďže býva v dedine, tak ľudia sa zaujímali o čo ide.

9. Na základe takto vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že podanej žalobe je potrebné vyhovieť len v časti.

Podľa ustanovenia §3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej „Zákon o ochrane spotrebiteľa“), proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

Podľa ustanovenia §2 písm. a) Zákona o ochrane spotrebiteľa, spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, zamestnania alebo povolania.

Podľa ustanovenia §3 ods. 3 Zákona o ochrane spotrebiteľa, každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Podľa ustanovenia §4 ods. 2 Zákona o ochrane spotrebiteľa, predávajúci nesmie ukladať spotrebiteľovi povinnosti bez právneho dôvodu, upierať spotrebiteľovi práva podľa §3, používať nekalé obchodné praktiky a neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách.

Podľa ustanovenia §2 písm. a), b) a c) Zák. č. 258/2001 Z.z., na účely tohto zákona sa rozumie spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá nekoná v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania a veriteľom fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá ponúka alebo poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom,

Podľa ustanovenia §52 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa ustanovenia §52 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Spotrebiteľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa ustanovenia §53 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa ustanovenia §53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa ustanovenia §54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa ustanovenia §53a Občianskeho zákonníka, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahraďiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa ods. 2 tohto ustanovenia bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu, alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 - § 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčacie právo veriteľovi priznať.

Podľa § 101 Občianskeho zákonníka pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

10. Podľa citovaného ustanovenia §3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, má spotrebiteľ právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa zodpovedá, avšak iba za predpokladu, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva na ochranu spotrebiteľa. Uvedené právo nie je možné zamieňať s právom na vydanie bezdôvodného obohatenia. Predpokladom pre priznanie nároku je skutočnosť, že v konaní spotrebiteľ uplatnil nárok, ktorý vznikol porušením práv spotrebiteľa, teda práv nie len podľa zákona č. 250/2007 Z.z., ale aj práv podľa piatej hlavy prvej časti Občianskeho zákonníka, zákona o spotrebiteľských úveroch. Uplatnením práva nemožno rozumieť iba podanie žaloby spotrebiteľom, ale takýmto konaním je aj účinná obrana spotrebiteľa v konaní začatom na podnet dodávateľa.

Účelom poskytnutia zadosťučinenia je odčinenie ujmy a útrap, keď sú voči spotrebiteľovi uplatňované nezákonné nároky alebo je vystavený bezprostrednej hrozbe nezákonných nárokov, je bezdôvodne sankcionovaný, znevýhodňovaný, diskriminovaný.

Predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom. Zákon nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde a toto je spôsobilé privediť spotrebiteľovi ujmu.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy, pretože stačí, ak tá ujma tu je. Bez právneho významu je, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenal, že pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť úspešné uplatnenie konkrétneho nároku z porušenia práva alebo povinnosti napr. nároku na náhradu škody, na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo aj na určenie neprijateľnosti konkrétne vymedzenej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (pozri uznesenie NS SR, sp. zn. 6Cdo/389/2015 zo dňa 14.9.2016).

V súvislosti s výkladom samotného pojmu „úspešné uplatnenie práva“ zo strany spotrebiteľa, súd poukazuje aj na interpretačné pravidlo citované v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 Obdo 45/2012 zo dňa 24. júna 2013, podľa ktorého „pri nejednoznačnom výklade akejkoľvek problematiky týkajúcej sa ochrany spotrebiteľa, je potrebné uprednostniť vždy ten výklad, ktorý sleduje záujem spotrebiteľa“.

Vychádzajúc z uvedeného porušenia práv žalobkyne ako spotrebiteľa zo strany žalovaného, intenzity zásahu do práv spotrebiteľa, výšky nedôvodne požadovanej sumy žalovaným, dĺžky trvania závadného stavu a konania a objektívnej spôsobilosti tohto konania vyvolať negatívne dôsledky v súkromnom a spoločenskom živote žalobcu, považoval súd právny základ nároku na finančné zadosťučinenie za plne dôvodný.

11. Súd mal za nesporne preukázané, že žalobca v postavení spotrebiteľa sa v konaní vedenom na Okresnom súde Humenné pod spis. zn. 21Csp/33/2019 domohol ochrany svojich práv rozsudkom č. kon. 21Csp/33/2019-70 z 09.07.2019 súd právoplatne určil, že dve zmluvné podmienky uvedené v zmluve o revolvingovom úvere, ktorú strany sporu uzatvorili dňa 21.12.2011 sú neprijateľné a teda neplatné. Išlo o zmluvné podmienky uvedené v čl. 8 bod 8.1 a bod 8.4 tejto zmluvy.

Rozsudkom č. kon. 21Csp/33/2019-121 z 23.03.2021, v spojení s opravným uznesením a v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove spis. zn. 13Coscsp/43/2021 bola žalovanému právoplatne uložená povinnosť uhradiť žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 210,38 eur vrátane úroku z omeškania z dôvodu, že súd považoval zmluvu o revolvingovom úvere za neplatnú z dôvodu rozdielných údajov v bodoch 5. a 6. tejto zmluvy. Zaviazal tak žalovaného uhradiť žalobcovi bezdôvodné obohatenie, to znamená rozdiel v sume, ktorá bola žalovaným žalobcovi poskytnutá a v tej čiastke, ktorú žalobca na splatenie úveru už uhradil.

12. Keďže žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe namietal premlčanie uplatnenej pohľadávky, musel sa súd prvotne zaoberať otázkou, či uplatnený nárok je alebo nie je premlčaný.

Žalovaný uviedol, že konanie vedené pod sp. zn. 21Csp/33/2019 začalo doručením žaloby na súd dňom 25. 2. 2019. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017 a tvrdil, že v intenciách tohto rozhodnutia mal žalobca uplatniť nárok na primerané finančné zadosťučinenie už v konaní 21Csp/33/2019. Keďže žalobu o primerané finančné zadosťučinenie podal na súd až 15. 7. 2022, uplatnený nárok je podľa tvrdenia žalovaného premlčaný.

13. Súd sa s tvrdením žalovaného o premlčaní uplatneného nároku nestotožňuje a má zato, že bol uplatnený včas.

Podľa ust. § 3 ods. 5 posledná veta Zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

Samotná citácia príslušného ustanovenia svedčí o tom, že žalobca sa môže domáhať primeraného finančného zadosťučinenia len za predpokladu, že ako spotrebiteľ na súde úspešne uplatnil porušenie práva alebo povinnosti. To znamená, že priznanie primeraného finančného zadosťučinenia je následkom úspechu v inom konaní.

V danom prípade podal žalobca na tunajší súd dňa 25. 2. 2019 žalobu, ktorou žiadal jednak o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok a jednak o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 210,38 eur. Aj keď prvoinštančný súd rozhodol rozsudkom č. k. 21Csp/33/2019-70 z 9. 7. 2019 tak, že žaloba v celom rozsahu vyhovel, tento rozsudok bol zrušený uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 13CoCsp/6/2020-104 z 3. 11. 2020 vo vzťahu k uplatňovanému bezdôvodnému obohateniu. V tejto časti bol rozsudok súdu prvej inštancie zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Až rozsudkom č. k. 21Csp/33/2019-127 z 23. 3. 2021 spolu s opravným uznesením č. k. 21Csp/33/2019-159 z 14. 9. 2021 a v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13CoCsp/43/2021-168 z 16. 2. 2022 sa žalobca dozvedel, že úspešne proti žalovanému uplatnil právo na vydanie bezdôvodného obohatenia zo zmluvy o revolvingovom úvere, ktorú strany sporu uzatvorili dňa 21. 12. 2011. Keďže rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 23. 3. 2021 a žaloba bola na súd podaná dňa 15. 7. 2022, súd má zato, že nárok žalobcu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia bol uplatnený včas a na námietku žalovaného o premlčaní tohto nároku tak nemožno prihliadnuť.

14. Vo vzťahu k rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR č. k. 6Cdo/127/2017 súd uvádza, že z neho vyplýva len možnosť uplatniť jednou žalobou tak porušenie práva spotrebiteľa, ako aj nárok na primerané finančné zadosťučinenie. Ide však len o možnosť a nie o povinnosť vo vzťahu k spotrebiteľovi, ktorý uplatní porušenie svojho práva vo vzťahu k dodávateľovi. Podľa názoru súdu takáto povinnosť spotrebiteľa (uplatniť spolu s nárokom na porušenie spotrebiteľských práv aj nárok na primerané finančné zadosťučinenie) nevyplýva zo žiadneho zákonného ustanovenia. Naopak z citácie ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. vyplýva, že predpokladom uplatnenia práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom. Je len na spotrebiteľovi, či tieto vzájomne nadväzujúce práva bude uplatňovať v jednom konaní alebo samostatne. Len ak by boli uplatnené spolu, premlčacia lehota pri nároku na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia by začala plynúť uplatnením žaloby na súde. Ak však spotrebiteľ vedie dve samostatné konania, premlčanie nároku na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia začne plynúť až podaním žaloby a to po skončení konania, v ktorom spotrebiteľ úspešne uplatnil svoje práva. Premlčacia lehota pri takto uplatnenom nároku, samostatnou žalobou, začína plynúť právoplatnosťou rozsudku, ktorým súd konštatoval porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom.

15. Súd považoval žalobu o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia za opodstatnenú čo do základu, avšak nestotožnil sa s výškou uplatneného nároku. Žalobca uplatňoval primerané finančné zadosťučinenie v rovnakej výške ako mu bolo priznané v základnom konaní bezdôvodného obohatenie, t. j. sumu 210,38 eur.

Výška primeraného finančného zadosťučinenia nie je predmetom žiadnej právnej úpravy, preto ustálenie je na úvahe súdu a súd v rámci voľnej úvahy vyhodnocuje primeranosť s ohľadom na konkrétne okolnosti veci.

Tu súd poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co/134/2017 z 16. 11. 2017, v ktorom sa konštatuje, že: „Pri stanovení výšky treba vychádzať zo závažnosti vzniknutej, resp. hrozacej ujmy, okolností tak na strane žalobcu, ako aj žalovaného, okolností, za ktorých došlo k porušeniu práva žalobcu. Pri určení výšky finančného zadosťučinenia sa nemožno striktno držať ujmy, ktorá žalobcovi objektívne hrozila, resp. ktorá mu vznikla. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobcu, resp. na kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany.“

Z rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9Co/61/2018 z 21. 2. 2018 vyplýva, že: „Treba mať pritom na zreteli, že primerané finančné zadosťučinenie je nárokom z podstaty ktorého vyplýva jeho imateriálna povaha, čo znamená, že pri rozhodovaní o ňom nie je možné vychádzať z aspektov materiálnej povahy, keďže tieto sú základom pre uplatňovanie iných nárokov, napr. náhrady škody. Ide o prostriedok satisfakčný, vykazujúci však aj sankčnú povahu, nakoľko dôsledkom zaplatenia zadosťučinenia je úbytok v majetkových aktívach osoby, ktorá právo porušila. Sankčná stránka má u primeraného finančného zadosťučinenia len vedľajší dôsledok, nakoľko pre účely represie slúžia iné odvetvia práva, civilné nároky majú kompenzačný, nie sankčný charakter. Keďže pri stanovení rozsahu zadosťučinenia je rozhodujúcou primeranosť, zadosťučinenie má zodpovedať povahe ujmy, primeranosť musí byť posudzovaná z objektívnych hľadísk, kritériá subjektívnej a sankčnej povahy nie sú z hľadiska primeranosti výšky určujúce.“

16. Zohľadňujúc vyššie uvedené stanoviská Krajského súdu v Prešove, ako aj kritériá pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ako sú intenzita, časové trvanie závadového konania, satisfakčná a sankčná funkcia, ako aj okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva, súd priznal žalobcovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50,-- eur.

17. Súd sa nestotožnil s tvrdením žalobcu v tom, že výška primeraného finančného zadosťučinenia by mala zodpovedať výške bezdôvodného obohatenia, ktoré mu súd priznal v základnom konaní. Žalobca bol v konaní vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 21Csp/33/2019 úspešný aj v časti uplatňovania neprijateľnosti zmluvných podmienok, avšak nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia uplatnil len na základe úspešnosti žaloby v časti vyplatenie bezdôvodného obohatenia. Tu súd poukazuje na právoplatný rozsudok v tom, že bezdôvodného obohatenie má byť žalobcovi zo strany žalovaného vyplatené už na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku a nič na tom nemení ani tvrdenie žalobcu, že mu doposiaľ vyplatené nebolo. Žalobca má možnosť vymáhať priznané plnenie príslušnými právnymi prostriedkami.

Súd považoval za primerané finančné zadosťučinenie len sumu 50,-- eur vzhľadom na výsluch žalobcu, ktorý uviedol, že musel vyhľadať právnu pomoc a chodiť na nariadené pojednávania. Pokiaľ ide o náhradu trov konania, tá mu bola priznaná v základnom konaní a žalobca si mohol uplatniť aj náhradu cestovných výdavkov. Mimo toho uviedol už len skutočnosť, že býva na dedine, kde sa ľudia zaujímajú o zásielky, ktoré sú mu doručované poštou.

Súd považoval priznané primerané finančné zadosťučinenie za opodstatnené, lebo zohľadnil, že cieľom existencie inštitútu finančného zadosťučinenia je okrem iného mať reálny a efektívny odradzujúci účinok vo vzťahu k dodávateľovi od upustenia a recidívy porušovania spotrebiteľských práv. Zároveň inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobcu alebo kompenzáciu majetkovej škody, ale musí zostať na úrovni satisfakcie a musí odradiť dodávateľa od porušovania práv spotrebiteľov.

18. O trovách konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 255 C.s.p., podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

V prejednávanej veci výška plnenia závisela od úvahy súdu. Úspech sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku. Žalobkyňa bola plne procesne úspešná čo do základu. Výška závisela od úvahy súdu, ktorú nemohla predvídať. Žalobkyňa bola plne procesne úspešná, lebo mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a výška plnenia závisela výlučne od úvahy súdu, preto má právo na plnú náhradu trov konania iba z prisúdenej sumy (nie zo sumy žalovanej).

Podľa rozhodovacej praxe Krajského súdu v Prešove konania, v ktorých rozhodnutie o výške plnenia závisí od úvahy súdu, predstavujú výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok sporového konania. Úvaha súdu sa môže týkať len skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia (nie základu uplatneného nároku). Pre priznanie plnej náhrady trov konania v tomto prípade nie je podstatný rozsah čiastočného úspechu sporovej strany (v nepatrnej časti alebo prevažnej časti). Úvaha súdu o výške plnenia sa musí opierať o hmotné právo, spravidla o právne normy, v ktorých

je rozsah nároku upravený vymedzením právne relevantných kritérií, jeho samotné určenie (vyčíslenie) vyplýva z konkrétnych okolností danej veci. Pre priznanie plnej náhrady trov konania nie je podstatný rozsah čiastočného úspechu (v nepatrnnej časti alebo prevažnej časti), a to ani to, akú sumu v pomere k súdom priznanej sume strana uplatňovala. Za neúspech sa nepovažuje rozdiel medzi uplatňovanou a priznanou výškou nároku. Predpokladom pre aplikáciu tohto ustanovenia je výlučne skutočnosť, že rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu (pozri rozsudky Krajského súdu v Prešove napríklad sp. zn. 13Co/49/2018 zo dňa 28.1.2019, 24Co/49/2017 zo dňa 22.2.2018, 18Co/92/2018 zo dňa 16.01.2019).

O výške trov konania rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku v súlade s ustanovením § 262 ods. 2 C.s.p..

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.